

بر می آید که ایالت مکران و شهر تیس در عصر اعتلای تمدن اسلامی دوران رونق و شکوه خود را می گذرانیده است و محل داد و ستد بازرگانان اقصی نقاط و محل درآمدی مهم و معتبر برای حکام وقت شد. در آن دوران اجاره شهر تیس نشاندهنده میزان سطح درآمد و رونق بازرگانی این شهر است: «عشور ابریشم مکران به سی هزار دینار رسید و تمغای بندر تیز پانزده هزار دینار اجاره رفت».

از نکات دیگر توصیف شهر تیس در دوره اسلامی همان تعداد و کثرت سکونت اقوام و ملیت های گوناگون با رنگ ها و پوشاک مختلف در کنار یکدیگر است. خود شهر تیس محل درآمد و خزاین بی شمار و دارای مردمی متمدن و متنعم بود. شهر دارای مسیر ها و راه های مناسب کاروان رو و منزلگاه هایی مناسب بود که توسط زمامداران به خوبی حراست و نگهداری می شد.

دیوارهای دفاعی شهر

آذرپیر ابتدا آخرین بقایای در دسترس دیوارهای دفاعی شهر را نشانم می دهد که در واقع دیگر چیزی از آن نمانده است. اگر می خواهی بدانی چرا تخریب شده، پاسخ بسیار ساده است؛ لودرها و بولدوزرهای منطقه آذآن ها را تخریب کرده و از سنگ هایش برای عملیات عمرانی خود بهره برده اند و البته بدون اطلاع و اعتراض اداره میراث فرهنگی.

پس از آن با گذر از راه های صعب العبور برای دیدن بقایایی از دیوار می رویم که می گوید کسی از وجود آن خبر ندارد و هنوز دست نخورده باقی مانده است. به جایی می رسیم که پراید فداکار هم دیگر نمی تواند جلوتر برود. اکنون در جنوب روستا قرار داریم. پس از حدود ۲ ساعت پیاده روی و کوه نوردی به دیواره های سنگی می رسیم که ارتفاعی حدود یک متر دارد. دیواره هایی که تشکیل شده است از تعداد زیادی سنگ بزرگ که بدون هیچ ملاطی روی هم انباشته شده اند و قطری حدود نیم متر دارد. این دیواره ها عمدتاً در نقاطی ایجاد شده است که مانعی طبیعی از قبیل دره یا صخره وجود ندارد. واقعاً بی نظیر است. به خوبی می توانی قدمت آن را حس کنی بخصوص وقتی در پای دیواره شکسته های سفال نیز پیدا می کنیم. دلم می خواهد پس از عکاسی کمی آن جا بمانم ولی تاج محمد می گوید هنوز راه درازی باید بپیماییم.

به سمت جنوب شرقی منطقه می رویم. راه درازی را باید بپیماییم ولی اصلاً خسته کننده نیست زیرا هر جا را که نگاه می کنی رد پای تاریخ را می بینی. باورت نمی شود اگر بگویم روی فسیل هایی راه می روم که مربوط به میلیون ها سال قبل هستند. فسیل هایی بسیار زیبا و اعجاب انگیز از حیوانات دریایی عجیب و غریب و گاه بسیار بزرگ. برای تاج محمد اما این

پس از حدود ۲ ساعت پیاده روی و کوه نوردی به دیواره های سنگی می رسیم که ارتفاعی حدود یک متر دارد.

در این قسمت علاوه بر دیوار، یک خندق هم کنده شده است تا گذر از دیوار دفاعی سخت تر شود. عمق خندق در حال حاضر حدود ۱/۵ متر است ولی کاملاً مشخص است که بسیار بیشتر از این بوده و به تدریج پر شده است.

